

Esquemes i resums d'història d'Espanya

La crisi de l'Antic Règim (1808-1833)

“Antic Règim” és el nom que donaren els revolucionaris francesos a la societat anterior a la revolució, una societat que va néixer en l'època feudal, caracteritzada per la divisió en estaments jurídicament desiguals, la concentració de la terra en mans dels grups privilegiats i una monarquia absoluta.

L'edat moderna, que va del segle XV al XVIII, és una època de profunds canvis a Europa: els descobriments geogràfics, les colonitzacions, l'ascens de la burgesia, els avenços científics i tècnics, les revolucions anglesa i americana, l'inici de la revolució industrial a Anglaterra, la Il·lustració; tots aquests fets configuren una societat crítica amb el model de l'Antic Règim i amb el pensament dogmàtic.

Durant el segle XVIII, aquest Antic Règim anà progressivament entrant en crisi. A finals del segle, la monarquia francesa, en fallida, es veu obligada a convocar els Estats Generals, representació dels diversos estaments. A partir d'aquí es desenvoluparan una colla d'esdeveniments que portaran la revolució i a la caiguda de l'antic règim a França.

Si bé la Revolució Francesa no és la primera de les revolucions liberals, hem de tenir en compte la revolució anglesa de finals del segle XVII i la independència americana, si que la francesa de 1789, per les circumstàncies en que es va desenvolupar i la seva evolució fou que més va impactar i va influir en el desenvolupament del liberalisme polític a Europa.

El regnat de Carles IV

El regnat de Carles IV, fill de Carles III (rei de 1788 a 1808), s'inicia un any abans de la Revolució Francesa, fou en gran mesura influït per aquesta, però també per una colla de crisi de subsistències i problemes financers.

- Inici d'una guerra amb França
- Pactes obligats amb França contra Anglaterra
- Derrota davant Anglaterra
- Crisi de subsistències
- Crisi de la hisenda pública
- Pacte amb Napoleó.
- Inici de la guerra del Francès

Carles IV va iniciar el seu regnat amb dos ministres reformistes, successivament el comte de Floridablanca i el comte d'Aranda. L'esclat de la Revolució Francesa (1789), va provocar un tancament de fronteres envers tot el que vingués d'aquell país i també la desconfiança vers el reformisme il·lustrat; Carles IV confià el poder a un jove militar anomenat Manuel Godoy (1767-1851), el qual inicià també però, mesures reformistes, com la protecció de les “Societats Econòmiques d'Amics del País” i algunes desamortitzacions.

L'execució del rei francès, Lluís XVI, provocà la declaració de guerra a França en coalició amb altres monarquies europees, guerra que va acabar amb una derrota espanyola; l'exèrcit francès ocupà diverses poblacions del nord d'Espanya fet que obligà a negociar la rendició. El 1795, Godoy signà l'anomenada Pau de Basilea amb França, per la qual cosa va rebre el títol de “Príncep de la Pau”. El 1796 signà una altre acord, el de Sant Ildefonso.

La conseqüència dels pactes fou la subordinació als interessos de França, i derivà en un esfrontament contra Anglaterra; una flota britànica comandada per Nelson derrotà a l'espanyola davant el cap de San Vicente, fet que provocà la caiguda de Godoy.

L'arribada de Napoleó al poder (cònsol el 1799, i emperador dels francesos el 1804), provocà un nou canvi polític; Napoleó va pressionar perquè Godoy tornés al poder, i el 1800 es va veure de nou col·locat al davant de la política espanyola. Renovà els acords amb França en l'anomenat "Conveni d'Aranjuez", pel que posava la flota espanyola a disposició de França.

El 1801 va tenir lloc una guerra contra Portugal, aliat d'Anglaterra, l'anomenada "Guerra de les Taronges"; Portugal es va veure obligat a impedir l'accés dels vaixells britànics als seus ports.

El 1805, l'esquadra franco-espanyola va patir una greu derrota davant la britànica, novament dirigida pel Nelson, a la batalla de Trafalgar.

Malgrat tot, Napoleó obligà Espanya a signar, el 1807, el tractat de Fontainebleau, pel qual els el govern es comprometia a permetre el pas de tropes franceses per Espanya a fi d'invadir Portugal. Al desgavell polític s'unia la mala situació econòmica i financera; per una part, la fam i les epidèmies provocaren una elevada mortalitat (entre 350.000 i 500.000 persones); per altra, la successió de guerres deixaren la hisenda pública a punt de fallida.

El motí d'Aranjuez El 19 de març de 1808 esclatà el descontentament popular; mentre la família reial era a Aranjuez, per emigrar cap al sud, tal vegada per embarcar a Cadis cap a Amèrica, temerosos d'una invasió, es produeix un assalt del palau on eren els reis; es tractava d'un motí amb participació del poble, però dirigit per la noblesa i el clero, que eren profundament hostils a Godoy. Fou el primer motí que atacava directament el rei, ja que anteriors com el d'Esquilache, tenien com a objectiu els ministres.

Godoy fou destituït i es va exiliar, mentre que Carles IV es veia obligat a cedir la corona al seu fill, Ferran, conegut com a Ferran VII.

Immediatament, Carles IV va escriure Napoleó, explicant els fets i demanant-li ajut per recuperar el tron.

La Guerra de la Independència

La Guerra de la Independència" (1808-1814), també anomenada "del Francès", contra la invasió napoleònica, va tenir importants conseqüències en l'esdevenidor del país.

Napoleó Bonaparte, emperador dels francesos, havia iniciat una guerra de conquesta que es va estendre per la major part d'Europa; si bé això a la llarga va ser fonamental per divulgar les idees de la Revolució Francesa, es pot descartar que això fos la intenció de Napoleó, l'ambició del qual va ocasionar mil.lions de víctimes. La Península Ibèrica era un esglaó important en aquesta fam de conquestes.

Inicis

La invasió de la Península s'inicia el 1808 amb l'entrada de tropes franceses a Espanya, amb el pretext d'invadir Portugal, segons s'havia acordat en el tractat de Fontainebleau el 1807.

El ministre Godoy, preocupat perquè realment es tracta d'una invasió, aconsella a la família reial el seu trasllat, potser cap Amèrica, per la qual cosa surt de Madrid vers Aranjuez.

Allà, el 19 de març, com ja hem dit, tindrà lloc el "Motí d'Aranjuez", amb participació del poble, però promogut per la noblesa i el clero; la sublevació aconseguí la destitució i exili de Godoy i l'abdicació de Carles IV en el seu fill Ferran, el qual ja havia conspirat anteriorment contra el seu pare.

Carles IV demanà a Napoleó ajut per recuperar el tron, fet que fou aprofitat per l'emperador per cridar pare i fill a la ciutat de Baiona, al sud de França. Allà obliga ambdós a cedir els drets a la corona d'Espanya al propi Napoleó, el qual els traspassà al seu germà, Josep.

Josep Bonaparte convocà una mena de Corts a Baiona, on aprovà l'anomenat "Estatut de Baiona", una carta atorgada que fou el primer text –molt restringit– constitucional espanyol, s'implantava un sufragi censatari molt minoritari i es reconeixien certes llibertats ciutadanes.

El dos de maig, en traslladar-se a França la resta de la família reial, esclata a Madrid una sublevació popular contra els francesos; el general Murat, cunyat de Napoleó, va reprimir la revolta i va castigar-la despiatadament, amb nombroses execucions, fet retratat pel pintor Goya a "Els afusellaments del dos de maig".

A les diverses ciutats, s'estén la revolta; davant el buit de poder, es formen les anomenades "Junes d'Armament i Defensa", compostes per personalitats destacades que pretenien canalitzar la indignació popular. Posteriorment es van crear les Junes provincials, i finalment la "Junta Suprema Central", que dirigia la lluita.

Fets bel·lics

La idea de Napoleó era que, tenint en compte la desorganització inicial i la feblesa de l'exèrcit espanyol, enfront el francès, l'ocupació seria ràpida, però es va trobar amb una oposició inesperada, i això de dues maneres: la resistència de la població al setge de les ciutats i els atacs de la guerrilla.

A més, el francès patiren dues derrotes inicials, al Bruc (Barcelona) i a Bailén (Jaén), que donà ànims als espanyols i va impedir als francesos la conquesta d'Andalusia.

Davant d'això, l'emperador acudí en persona a la Península amb un exèrcit de 250.000 homes, i Josep Bonaparte entrà com a rei a Madrid.

Lavors la resistència va prendre la forma de guerrilles, petits grups armats de civils, que atacaven per sorpresa allò que podien, com els subministraments; malgrat l'escassetat de mitjans, les guerrilles es varen revelar com una forma eficaç de resistència.

Així mateix, la resistència al setge de ciutats com Girona, Saragossa o Tarragona, entretenia l'exèrcit francès durant molts mesos, i contribuïa al seu desgast.

El 1812, Napoleó annexiona Catalunya a territori francès.

Aquell mateix any, l'emperador es va veure obligat a treure tropes d'Espanya per traslladar-les a Rússia, o patiria una severa derrota.

Tropes britàniques, comandades per Wellington, desembarcaren a la Península, i junt amb els espanyols, aconseguiren una important victòria a Los Arapiles (Salamanca, 1812), que els va permetre entrar a Madrid, entre Josep Bonaparte es veia obligat a fugir.

Napoleó, incapaç de lluitar a tots els fronts, i amb l'exèrcit desmoralitzat, es veu obligat a demanar la pau i a permetre el retorn de Ferran VII com a rei d'Espanya (Tractat de Valençay). El 1813 l'exèrcit francès abandonà la Península.

Les diverses posicions davant la invasió

Contra la invasió francesa estava la majoria de la població- Entre els que mantenien idees polítiques definides estaven des dels absolutistes, partidaris de la conservació de l'Antic Règim, fins els il·lustrats, que demanaven un programa reformista i els liberals, partidaris d'una monarquia amb els poders més limitats i una constitució. No obstant tots consideraven Ferran VII com a rei legítim.

Existiren també els anomenats “afrancesats”, que sigui per obligació o per creure-hi realment, eren partidaris de Josep I; alguns els veien com l’únic capaç de dur a terme una autèntica reforma del caduc sistema de l’Antic Règim.

Les Corts de Cadis i la Constitució de 1812

L’autoritat de les Juntes d’Armament i Defensa, era qüestionada per molts. Llavors la Junta Suprema Central va decidir crear una regència formada per cinc membres, alhora que convocava Corts, per decidir el destí del país.

Aquesta convocatòria de cort en un moment difícil, en plena guerra, presentava importants dificultats, principalment per problemes de desplaçament dels diputats. Es decidí que es reuniren a Cadis, lluny dels combats i protegida per la presència de l’esquadra britànica.

El 24 setembre de 1810, les Corts es reuniren per primera vegada a l’anomenada “Isla de León” (San Fernando).

Bàsicament es plantejaven dues opcions: 1) La continuïtat de l’absolutisme. 2) Redactar una constitució.

Després de molts debats, el 19 de març de 1812, dia de sant Josep, fou proclamada una nova constitució, inspirada en la francesa de 1791, que fou anomenada popularment “La Pepa”.

La de Cadis fou la primera constitució liberal espanyola, ja que l’Estatut de Baiona era una carta atorgada –donada pel propi sobirà- i una de les més avançades del seu temps.

Contingut:

-Sobirania: resideix essencialment en la nació, que està constituïda pels espanyols d’ambdós hemisferis (per tant, inclou i iguala els habitants de les colònies americanes). La nació espanyola no podia ser patrimoni de cap família ni persona.

-Monarquia: definida com una monarquia moderada hereditària.

-Separació de poders: hi ha separació: el legislatiu recau en les Corts amb el rei, el qual té dret de veto durant dues legislatures. L’executiu recau en el rei. El judicial en els tribunals.

-Unitat de jurisdicció: els codis legals serien únics en tota la monarquia.

-Sufragi: El ciutadans eligeixen els diputats a Corts, mitjançant el sufragi universal masculí i indirecte a tres graus: voten tots els homes majors d’edat (25 anys) i es fan tres eleccions: a la parròquia, a la ciutat cap de partit judicial i a la capital de província, on s’elegeix el diputat a través de representants previament elegits.

-Relacions amb l’església: oficialitat de la religió catòlica, única permesa.

-Drets ciutadans: llibertat d’imprensa; inviolabilitat de domicili, *Habeas Corpus*, abolició de la tortura, entre d’altres.

-Altres: Creació de l’anomenada “Milícia Nacional” cos armat de voluntaris civils, encarregats de defensar l’ordre i la Constitució. Ensenyament obligatori de les “primeres lletres” a tots els pobles de la monarquia.

Altres decrets de les Corts de Cadis

-Supressió de les senyories jurisdiccionals (atribució dels senyors d’exercir determinades funcions públiques, com administrar justícia o cobrar impostos), les seves competències serien exclusives de la Nació.

-Conversió de les senyories territorials (basades en la propietat) en propietat privada. desvinculant-les dels mayorazgos i passant a lliure disposició del propietari.

-Abolició de la Inquisició.

-Desamortització de béns eclesiàstics i de terres comunals (d'ús públic), mesures destinades a obtenir ingressos per la hisenda pública.

-Abolició de la obligatorietat dels gremis per treballar o constituir empreses.

No obstant, aquestes mesures, que implicaven un canvi radical en el concepte de propietat, no significaven una nova distribució de les terres en un país dominat pel latifundisme, per la qual cosa els pagesos no veien millorada la seva condició.

La Constitució i els decrets emanats de les Corts de 1812, que despertaren entusiasme en uns sectors i desconfiança en altres, van tenir escassa aplicació en aquells moments, en primer lloc per la situació de guerra, i després perquè Ferran VII els va abolir en retornar a Espanya.

Conseqüències de la guerra

Les conseqüències materials de la guerra foren desastroses: entre 300.000 i 500.000 morts, més uns 200.000 francesos.

Ciutats i pobles destruïts, collites malmeses o requisades, pèrdua dels ramats i dels animals de càrrega, requisats també pels exèrcits. Fam i enfermetats.

Fins i tot uns aliats com els britànics varen bombardejar la indústria tèxtil de Béjar i la fàbrica de Porcellana del Buen Retiro, havent-se ja retirat l'exèrcit francès, per eliminar uns competidors.

La guerra agreujà encara més el dèficit crònic de les finances públiques.

El regnat de Ferran VII

Ferran VII, que fou rei d'Espanya des de l'abdicació del seu pare Carles IV, obligat pel motí d'Aranjuez, va restar presoner a França fins a la fi de la Guerra del Francès, retornant el 1814 (Tractat de Valençay, 1813); la seva persona s'havia convertit en el símbol de resistència enfront la invasió napoleònica, i era anomenat "El Deseado"; no obstant el seu regnat va defraudar a aquells que havien cregut en la constitució i en la sobirania nacional, que es veren perseguits. Tot i això, va seguir comptant amb un ampli suport popular, ja que molts veien el liberalisme amb desconfiança. Econòmicament, el país estava destruït per la guerra, una de les tasques que s'havien d'imposar als nous governs era la seva reconstrucció.

Un fet molt important del seu regnat fou la pèrdua de les colònies americanes, restant sota la sobirania espanyola només Cuba, Puerto Rico i les Illes Filipines, Mariannes, Carolines i Palau.

Podem distingir tres etapes en el seu regnat:

-Sexenni absolutista (1814-20).

-Trienni liberal (1820-23).

-Dècada absolutista (dita també "ominosa", 1823-33).

Sexenni absolutista (1814-20)

Ferran VII tornà a Espanya el març de 1814; en aquells dies es publicà l'anomenat "Manifiesto de los Persas" (els antics perses eren coneguts per la seva submissió al rei), on es demanava la restauració de l'absolutisme.

La regència esperava que el rei jurés la Constitució, tal com estava establert en aquesta; però Ferran, animat pel manifest dels Perses i per les aclamacions populars (amb la cèlebre: "vivan las caenas"), restablí l'absolutisme, i es va iniciar un període de persecució de liberals i també

d'afrancesats, i malgrat que en el tractat de Valençay s'havia acordat el seu perdó, es van veure obligats a exiliar-se.

El rei abolí la constitució i els decrets de les corts de Cadis. Es va restablir la Inquisició i es varen retornar els béns desamortitzats a l'Església; es varen restaurar les atribucions dels gremis. Es van prohibir la masoneria i les societats secretes, les quals eren un medi de conspiració contra l'absolutisme reial. Molts liberals foren detinguts o assassinats. Es varen tancar les universitats. El 1816 es va produir l'anomenada "Conspiració del Triangle" (nom d'una societat masònica dirigida pel general Ramon Vicente Richart) en el que participaren militars com Espoz y Mina (heroi guerriller de la guerra del Francès), Díaz Porlier, Lacy, Riego, que tenia com a objectiu segrestar el rei per obligar-lo a jurar la constitució. Aquesta conspiració va fracassar per una delació, i els seus participants coneguts fugiren o foren penjats. No obstant, va ser el precedent de la sublevació de 1820.

El Trienni Liberal (1820-23)

L'1 de gener de 1820, es produí a la localitat de Cabezas de San Juan (Sevilla), un *pronunciamiento* contra Ferran VII per part del coronel Rafael del Riego (1785-1823), que comandava unes tropes disposades per embarcar cap a Amèrica, destinades a sufocar la rebel·lió de les colònies. Riego va recórrer Andalusia demanant que s'hi afegissin els militars, i quan semblava tot perdut, va aconseguir el suport necessari.

Ferran VII, en veure l'adhesió de bona part de l'exèrcit al cop, es va veure obligat a cedir, i va restaurar la constitució de 1812, amb aquella coneguda frase "*marchemos francamente, y yo el primero por la senda constitucional*".

Es constituïren per sufragi, unes noves corts, que varen reemprendre les reformes començades a Cadis: abolició de la Inquisició, de les senyories jurisdiccionals, dels *mayorazgos*, de l'obligatorietat de pertànyer a un gremi per treballar, de les traves a la lliure circulació de béns; es varen decretar noves desamortitzacions; es va restablir la Milícia Nacional.

Dins del liberalisme, hi va haver però enfrontaments entre els dos sectors en que s'anaven diferenciant: per una part els *doceañistas*, hereus directes de Cadis, i partidaris d'un equilibri de poders rei-corts, i per l'altra els *veinteañistas*, més radicals i decidits a limitar més el poder del rei. Ferran VII havia acceptat la constitució forçat per les circumstàncies, però era absolutista convençut, i va entorpir tot el que va poder el desenvolupament de les corts aplicant el veto sobre les lleis, alhora que conspirava amb la "Santa Aliança", pacte entre països absolutistes (Prússia, Rússia i Àustria) establert després de Napoleó per ajudar l'absolutisme allà on estigués amenaçat. Ferran VII no estava mancat de suport popular en la seva defensa de l'absolutisme; bona part de la pagesia, la noblesa rural i el clero, veien amb evident desconfiança la instauració del liberalisme, al que molts consideraven contrari a l'Església i una amenaça a la societat tradicional, paternalista a pesar de la seva injustícia, en la qual el senyor explotava el pagès però estava obligat a protegir-lo. Malgrat els canvis, els pagesos no veien satisfet el seu desig d'accés a la terra, tot el contrari, el senyor en podia disposar lliurement, i fins i tot abolir els contractes. Tampoc es va produir una rebaixa dels impostos, que s'havien de pagar en metàl·lic, fet difícil pel pagès, acostumat a pagar en espècies. També les desamortitzacions eren vistes com una amenaça, per l'Església però també per part de la pagesia, temerosa d'un canvi de propietat o de la pèrdua de les terres comunals. Partides reialistes, partidàries de l'absolutisme, s'aixecaren en zones de petits propietaris i arrendataris: Catalunya, Navarra, Galícia, i el Maestrat. A Catalunya es va establir l'anomenada "Regència d'Urgell", que proclamava Ferran VII com a rei absolutista. L'antic guerriller i conspirador

liberal, Espoz i Mina, fou l'encarregat de reprimir la sublevació catalana, que va dur a terme anorreadant la població de Castellfollit de Riubregós i entrant a la Seu d'Urgell.

Per la seva part, les dues tendències liberals varen evolucionar en els "moderats", que volien reformes limitades, i els "exaltats", que volien uns canvis més radicals.

La dècada absolutista (1823-33)

El mes d'abril de 1823, un exercit francès que va ser conegut amb el nom d' "Els cent mil fills de Sant Lluís", comandat per duc d'Angulema i enviat per la Santa Aliança, entrà en territori espanyol i restaurà Ferran VII com a monarca absolut.

El retorn de l'absolutisme comportà de nou la persecució de liberals, molts dels quals varen exiliar-se; d'altres varen ser empresonats o condemnats a mort; el mateix Riego va ser executat, i la persecució va durar gairebé tota la resta del regnat. L'any 1831, va ser executada Mariana Pineda per tenir una bandera liberal, fet que es va convertir en tot un símbol. El mateix anys, un grup de militars liberals encapçalats per Torrijos i que havien intentat un cop contra el rei, van ser afusellats. Les reformes liberals varen ser anul·lades, si bé no es va restablir la Inquisició.

Les acaballes del regnat de Ferran VII es varen caracteritzar per dos fets: 1) una crisi financera; 2) el problema dinàstic.

Crisi financera

La pèrdua de les colònies americanes suposà una minva molt important en els ingressos d'una hisenda ja de per si problemàtica; una pèrdua difícil de resoldre per quant no es podien imposar cargues tributàries als grups privilegiats. Sota pressió d'aquests problemes, el rei va decidir col·laborar amb la burgesia moderada, atorgant un aranzel proteccionista a les manufactures catalanes, a més de nomenar un moderat com a ministre d'hisenda.

Aquesta nova actitud, que tampoc implicava cap canvi radical, va provocar no obstant la desconfiança dels grups més partidaris de l'absolutisme i hostils a qualsevol mínim canvi. El 1827 esclatà a Catalunya la revolta del Malcontents, partidaris de l'absolutisme, mentre creixia la popularitat del germà i hereu de Ferran VII, Carles Maria Isidre, esperança dels que volien la continuïtat de la societat tradicional.

Problema dinàstic

El rei, vidu ja tres vegades, es va casar el 1829 una quarta amb la seva neboda, Maria Cristina de Nàpols, la qual va tenir dues filles: Isabel i Lluïsa Ferranda. Una norma establerta per Felip V l'any 1713, impedia l'accés de les dones al tron abans d'esgotar la successió masculina, per llunyans que fossin la línia i el grau (norma anomenada impropriament llei Sàlica, per confusió amb una antiga llei francesa). Ferran VII va derogar-la mitjançant la publicació d'una Pragmàtica Sanció, que ja havia estat aprovada en temps de Carles IV. Aprofitant una enfermetat del rei, de la que es creia que no sortiria, un ministre, Carlomade, li va fer derogar la Pragmàtica Sanció, tornant a convertir-se Carles Maria Isidre en l'hereu; no obstant, el rei es va recuperar, i tornà a posar en vigor la Pragmàtica Sanció, convertint de nou la seva filla major Isabel en la seva successora al tron. Finalment, Ferran VII va morir el 29 de setembre de 1833.

Independència de les colònies americanes

El segle XVIII havia estat una època de prosperitat per l'Amèrica hispànica, i donà origen a una acomodada burgesia criolla, que posseïen plantacions on, mitjançant la mà d'obra esclava, es

cultivaven productes destinats a l'exportació, com cafè, cacau, sucre, tabac. Molts d'aquests rics hisendats eren gent il·lustrada.

Hi havia un sentiment d'injustícia, provocat pel tracte discriminatori imposat per la metròpoli, pels elevats impostos que havien de pagar i pel control exercit sobre la seva economia; a més, l'exemple de la independència nord-americana, havia estimulat el sentiment de llibertat respecte a la metròpoli.

La guerra del Francès va ser un bon moment per iniciar un procés d'independització, en no poder en aquell moment Espanya controlar les seves colònies. El final de la guerra no va posar fi al procés d'independització, al contrari.

El 1810, José de San Martín proclamà la independència d'Argentina (virregnat del Riu de la Plata), aconseguida el 1816. Paraguai es va independitzar el 1811. Simón Bolívar va iniciar la independència de Veneçuela, aconseguida el 1815, Mèxic va proclamar la seva independència amb l'anomenat "Grito de Dolores" el 1810, i s'independitzà definitivament el 1821, i així successivament, fins que a Espanya li restà dels seu imperi Cuba i Puerto Rico, al Carib, i les Illes Filipines, Mariannes, Carolines i Palau, al Pacífic.

Cloenda

L'època que va des de finals del segle XVIII fins als anys 30 del segle XIX, constitueix una època de profunds canvis, dels que la Revolució Francesa constitueix un punt de partida, i que portaran a una transformació radical de la societat, posant fi a l'Antic Règim, una estructura que provenia del feudalisme. En realitat eren canvis que venien gestant-se lentament de molt abans, amb els descobriments geogràfics, els avenços científics, l'ascens de la burgesia, les revolucions anglesa i americana i el racionalisme de la Il·lustració.

A Espanya, la Revolució Francesa coincideix amb el regnat de Carles IV; l'execució del monarca francès Lluís XVI donarà inici a una guerra i després a una colla de pactes forçats amb França que a la seva vegada donaran peu a l'enfrontament amb Anglaterra i després a l'ocupació d'Espanya per Napoleó. La política estarà dirigida per Manuel Godoy, jove militar amb idees reformistes les quals, però no va poder dur a terme.

El motí d'Aranjuez causa l'abdicació de Carles IV a favor del seu fill Ferran, però el beneficiat és Napoleó, que cedí la corona espanyola al seu germà Josep.

La guerra del francès o de la Independència acabà amb la derrota de Napoleó, després d'una heroica resistència popular, especialment a través de les guerrilles.

Les corts de Cadis aproven, el 19 de març de 1812, la primera constitució liberal espanyola.

No obstant, el retorn de Ferran VII tornarà a implantar l'absolutisme, i s'inicia la persecució de liberals.

El trienni liberal torna a posar en vigor la constitució de Cadis, però finí amb la intervenció de la Santa Aliança i el retorn a l'absolutisme, que comptava no tan sols amb el suport del clero i la noblesa sino d'una bona part de la pagesia.

Mentre tot això succeïa, s'independitzaven les colònies americanes.

Dos problemes caracteritzen l'etapa final del regnat de Ferran VII: el financer, causat per la pèrdua dels ingressos americans i la impossibilitat d'imposar càrregues tributàries als privilegiats, i el successori, en dubtar-se si el tron havia de recaure en Carles Maria Isidre, germà del rei recolzat pels absolutistes, o en Isabel, la filla tardana del rei; la solució d'aquest dilema tindria més pes del que podria semblar.

Liberalisme i absolutisme: la crisi de l'antic règim (1788-1833)

<p>Carles IV (1788-1808)</p>	<p>Revolució Francesa (1789)</p> <p>Govern de Godoy</p> <p>Guerra de la Convenció contra França (1793-94)</p> <p>Aliança amb Napoleó contra Gran Bretanya</p> <p>Endeutament de la hisenda pública</p> <p>Tractat de Fontainebleau amb Napoleó (1807)</p> <p>Motí d'Aranjuez (18-3-1808)</p> <p>Abdicacions de Baiona</p>	<p>Tancament de fronteres</p> <p>Pau de Basilea (1795)</p> <p>Batalla de Trafalgar (1805) destrucció flota</p> <p>Desamortitzacions de Godoy</p> <p>Descontentament popular</p> <p>Exercits francesos a Espanya (per envair Portugal)</p> <p>Abdicació de Carles IV en el seu fill Ferran i destitució de Godoy</p> <p>Carles IV i Ferran VII abdiquen en favor de Napoleó</p>
<p>Guerra de la Independència (1808-1814)</p>	<p>Napoleó nomena el seu germà Josep com a rei d'Espanya</p> <p>Alçament a Madrid contra els francesos (2-5-1808)</p> <p>Formació de Juntes d'Armament i Defensa i Junta Suprema d'Espanya i Índies</p> <p>Batalles de Bruc i Bailén (1808)</p>	<p>Estatut de Baiona (carta atorgada de caràcter liberal)</p> <p>Dura represió ordenada per Murat</p> <p>Dirigeixen la resistència armada</p> <p>Aturen de moment l'avenç francès</p>

	<p>Napoleó ve a Espanya amb un nou exèrcit (1808)</p> <p>Guerra de Guerrilles</p> <p>Convocatòria de Corts a Cadis (1810), per la Junta Suprema</p> <p>Annexió de Catalunya al territori francès (1812)</p> <p>Constitució de Cadis</p> <p>Napoleó es veu obligat a enviar tropes a Rússia</p> <p>Intervenció britànica comandada per Wellington</p> <p>Tractat de Valençay (1813)</p>	<p>Primera constitució liberal espanyola</p> <p>Victòria espanyola i britànica a Los Arapiles (1812). Batalles de Vitoria i san Marcial (1813)</p> <p>Napoleó es retira d'Espanya i reconeix Ferran VII com a rei</p>
Corts i constitució de Cadis (1810-1812)	<p>La Junta Suprema convoca Corts a Cadis</p> <p>Constitució de 1812 (la "Pepa". Primera constitució liberal espanyola</p> <p>Altres decrets de les Corts</p>	<p>Sobirania nacional Divisió de poders Sufragi universal masculí Igualtat jurídica i fiscal dels espanyols Confessionalitat catòlica de l'estat</p> <p>Abolició règim senyorial Abolició Inquisició Desamortitzacions</p>
Ferran VII (1814-1833)	<p>1ª etapa: retorn a l'absolutisme (1814-1820)</p>	

	<p>Derogació de la Constitució i els decrets de Cadis. Restauració de l'absolutisme</p> <p>Persecució de liberals</p> <p>Pronunciament liberal de Lacy (1817)</p> <p>2ª etapa: trienni liberal (1820-1823)</p> <p>Pronunciament de Riego (1820). Obliga Ferran VII a restaurar la Constitució</p> <p>Corts: reformes liberals</p> <p>Descontentament de la pagesia, la noblesa i el clero.</p> <p>Alçaments absolutistes i regència d'Urgell (1822)</p> <p>3ª etapa: retorn a l'absolutisme. "Dècada Ominosa" (1823-1833)</p> <p>La Santa Aliança i els "Cent mil fills de sant Lluís", restauren Ferran VII com a rei absolutistes</p> <p>Repressió de liberals</p> <p>Guerra dels Malcontents (<i>agraviados</i>, 1827). Centrada especialment a la Catalunya rural. Partidaris de l'absolutisme</p>	<p>Com Torrijos i els seus companys, o Mariana Pineda.</p>
--	--	--

	<p>Problemes econòmics: pèrdua colònies, dèficit de la hisenda pública</p> <p>Problema successori: el rei nomena hereva la seva filla Isabel (nascuda 1830) publicant la "Pragmàtica Sanció". Oposició dels partidaris del seu germà Carles Mª Isidre, majorment absolutistes</p> <p>Maria Cristina, esposa de Ferran VII, inicia un apropament als liberals per salvar el tron de la seva filla.</p>	
--	--	--